

PREMIUM

▲ Tijdens het bezoek aan Leiden, in 1989, zwaait president Bush, staand op de treeplank van zijn auto, naar het publiek. © Nationaal Archief / Anetis

In Leiden werd Bush als een popster onthaald - en zoende hij de kaasmeisjes

Als eerste Amerikaanse president in de moderne geschiedenis bracht George Bush, vlak na zijn aantreden in 1989, een bezoek aan Nederland. In Leiden stonden 20.000 mensen langs de kant om een glimp van hem op te vangen.

Annieke van Dongen 03-12-18, 06:00 Laatste update: 18:49

Tot 17 juli 1989 had Nederland alleen maar Amerikaanse presidenten over zien vliegen, onderweg naar Bonn, Parijs of Londen. Maar die maandagochtend, om 10.08 uur, landt toch echt de beroemde Air Force One op Schiphol. Koningin Beatrix en Prins Claus zijn speciaal eerder teruggekomen van vakantie. Geflankeerd door een erewacht van alle krijgsmachtonderdelen, die 21 saluutschoten laat horen, staan ze George Bush en zijn vrouw Barbara op te wachten. „Fris en jeugdig, als een echte *all American boy*, stapte hij uit zijn vliegtuig, stralend naar alle kanten”, beschrijft een verslaggever van het *Reformatisch Dagblad* de Amerikaanse president.

Lees ook

Oud-president Bush (94) overleden
[Lees meer](#)

Lichaam Bush met Air Force One terug naar Washington gebracht
[Lees meer](#)

Eigenlijk is het behoorlijk kwetsend dat in tweehonderd jaar tijd geen enkele Amerikaanse president de moeite had genomen om voet te zetten op Nederlandse bodem, schrijft de *Financial Times*. Amerika heeft immers nogal wat te aan Nederland te danken, volgens de Britse krant, die fjntjes wijst op de ruil van Manhattan met Suriname, die toch vooral voor de VS gunstig heeft uitgepakt.

Allerhartelijkst

Van oud zeer lijkt echter geen sprake. De begroeting tussen het presidentiële en het koninklijke paar – de dames allebei gehuld in koninklijk blauw – is allerhartelijkst. Keuvelend vertrekken ze voor een kopje thee naar Paleis Noordeinde, waar de president en zijn vrouw later ook de nacht zullen doorbrengen. Het echtpaar Bush wordt vervoerd in een gepantserde Cadillac die speciaal voor het 25 uur durende bezoek is overgevoerd. Erachter rijdt een communicatiewagen met een satelliet waarmee de president, zo merken verslaggevers verwonderd op, rechtstreeks kan communiceren met het Witte Huis. In de dakgoot van Paleis Noordeinde zijn sluipschutters geposteerd.

George Bush heeft een persoonlijke reden voor de tussenstop in Nederland: hier liggen zijn wortels. Hij stamt af van de Pilgrim Fathers, een groep puriteinse protestanten uit Engeland die naar Leiden vluchtte en in 1620 de oversteek waagde naar Amerika. In de VS gelden zij als de *founding fathers*; een soort adel. Amerikanen die van hen afstammen, zijn daar trots op. Zo ook de nieuwe Amerikaanse president, die uitkijkt naar zijn bezoek aan de Pieterskerk, waar enkele Pilgrim Fathers liggen begraven.

Plichtplegingen

In Den Haag wachten eerst echter nog een paar plichtplegingen aan het Binnenhof. In de Tréveszaal spreken Bush en premier Ruud Lubbers vijftig minuten over 'de wereld economie en het milieu'. In het Catshuis volgt een tweede gesprek met kabinetsleden. Waar dat over ging? Ministers die erbij waren, herinneren zich vooral nog de goede sfeer. „Er was op dat moment geen gedoe tussen Nederland en de VS. Heel anders dan nu, met de half gestoorde president die Amerika heeft. We waren toen vooral trouwe bondgenoten”, zegt Ed Nijpels, destijds minister van Vrom. „De discussie over kruisraketten (die namens de Navo in Nederland zouden worden geplaatst om Rusland af te schrikken, wat uiteindelijk niet nodig bleek, red.) was achter achter de rug. Misschien was het bezoek van Bush ook een beloning omdat het Nederlandse kabinet, ondanks de grootste demonstraties ooit, de rug recht had gehouden.”

▲ Ed Nijpels. © ANP

De sfeer is tamelijk informeel, herinnert Onno Ruding zich, destijds minister van Financiën. „George Bush was een vrolijke man. Heel anders dan zijn zoon, die afstandelijker is van karakter. Ook was Bush senior veel internationaler georiënteerd dan latere presidenten. Hij had zelf in het buitenland gewoond en had veel begrip voor onze motieven. Dat merkte je. Hij was de laatste Republikeinse president die in Nederland populair was.”

Spandoeken

Dat blijkt, als de stoet in Leiden arriveert. Langs de route staan 20.000 mensen, dubbel zo veel als de gemeente had verwacht. „Leiden is Georgeous”, staat op spandoeken. En: 'Welcome Home Mr. President!' In de cafés is het druk, muziek van bandjes op de straathoeken verhoogt de feestvreugde.

Op een paar plekken zijn kleine demonstraties, maar veel stellen die niet voor. Dat neemt niet weg dat in de Leidse binnenstad voor Nederlandse begrippen ongekende veiligheidsmaatregelen zijn getroffen. „Dat was nog een penibele toestand”, memoreert Frits Korthals Altes, toen minister van Justitie. „Volgens de Nederlandse richtlijnen mogen de Amerikaanse beveiligers van de president niet bewapend zijn. Dat zijn ze natuurlijk wel; acht jaar eerder was Bush' voorganger Ronald Reagan nog neergeschoten. De typische Nederlandse gedoogplossing is in zo'n geval om ze niet te controleren. Maar dat vond ik een te groot risico. Automatische wapens kunnen in de smalle steegjes van de Leidse binnenstad een bloedbad veroorzaken. Uiteindelijk kozen we ervoor om ze een vergunning voor enkel handvuurwapens te verlenen.”

▲ Een vrouw knielt bij het standbeeld van George Bush. © EPA

Na een indrukwekkende toespraak in de Pieterskerk stapte Bush weer in de auto. Maar inmiddels is het zo druk in de binnenstad, dat de kogelvrije limo vastloopt in het publiek. Wat doet Bush, tot ontsteltenis van zijn veiligheidsagenten? Hij stapte uit, zwaait vrolijk naar de mensen en loopt op twee kaasmeisjes af. Zij krijgen spontaan een zoen.

'De beveiliging was zo lek als een mandje'

Gijsbert van Es herinnert zich 17 juli 1989 als de dag dat hij de president van de Verenigde Staten had kunnen vermoorden. Hij woonde zo'n beetje naast de Pieterskerk in Leiden en mocht als verslaggever voor NRC de toespraak bijwonen. „De draconische veiligheidsmaatregelen vereisten dat ik me uren tevoren moest melden bij de Rijksvoorlichtingsdienst in Den Haag. Na een grondige visitatie werden we per bus, begeleid door motoragenten over de A44, teruggebracht”, vertelt hij. Aangekomen bij z'n eigen buurkerk bleek de security weinig voor te stellen. „Wachtend op het hoge gezelschap slenterde ik wat rond, maakte een praatje met melige agenten en zwaaide naar een enkele sluipschutter op het dak. Ik baalde dat ik m'n camera niet had meegenomen. Kon ik later tegen m'n kinderen zeggen: 'Kijk, dit is papa bij de president van Amerika.' Gelukkig bleek het politiekordon zo lek als een mandje. Ik liep naar huis, pakte mijn camera en liep ongehinderd terug naar de Pieterskerk. Voor hetzelfde geld had ik thuis een geweer van zolder gehaald. Vervolgens knield ik naast de gepantserde limousine om een foto te maken van het presidentiële zegel op het portier. Ik had zo een semtex-bom onder de treeplank kunnen plakken.”

'De beveiliging was zo lek als een mandje'

Gijsbert van Es herinnert zich 17 juli 1989 als de dag dat hij de president van de Verenigde Staten had kunnen vermoorden. Hij woonde zo'n beetje naast de Pieterskerk in Leiden en mocht als verslaggever voor NRC de toespraak bijwonen. „De draconische veiligheidsmaatregelen vereisten dat ik me uren tevoren moest melden bij de Rijksvoorlichtingsdienst in Den Haag. Na een grondige visitatie werden we per bus, begeleid door motoragenten over de A44, teruggebracht”, vertelt hij.

Aangekomen bij z'n eigen buurkerk bleek de security weinig voor te stellen. „Wachtend op het hoge gezelschap slenterde ik wat rond, maakte een praatje met melige agenten en zwaaide naar een enkele sluipschutter op het dak. Ik baalde dat ik m'n camera niet had meegenomen. Kon ik later tegen m'n kinderen zeggen: 'Kijk, dit is papa bij de president van Amerika.'

Gelukkig bleek het politiekordon zo lek als een mandje. Ik liep naar huis, pakte mijn camera en liep ongehinderd terug naar de Pieterskerk. Voor hetzelfde geld had ik thuis een geweer van zolder gehaald. Vervolgens knield ik naast de gepantserde limousine om een foto te maken van het presidentiële zegel op het portier. Ik had zo een semtex-bom onder de treeplank kunnen plakken.”

Bron: AD ([online](#)), 03-12-2018